Témata k SZZ Média, komunikace a filosofie (pro imatrikulaci v letech 2016-2018)

Tato část státní zkouškyvychází z předmětů Barthes a filosofie, Média a teorie systémů, Sociální komunikace, Komunikace a moc, Komunikace a městský prostor, Postrstrukturalismus a politika komunikace I a II.

Barthes a filosofie, Komunikace a moc, Komunikace a městský prostor

1. semiológia a jej základné pojmy
Saussurovo a Barthesovo chápanie semiológie. Jazyk, reč, prehovor (mluva); jazyk ako systém; pojem štruktúry
2. znak a jeho komponenty
definícia znaku v semiotike; sémantický trojuholník; bilaterálna koncepcia znaku: znak ako spojenie označujúceho a označovaného; problém referencie; arbitrárnosť znaku; hodnota znaku
3. syntagma a paradigma
vzťahy medzi termínmi, binárne protiklady; dve základné osi vzťahov: syntagmatická a paradigmatická; využitie tohto protikladu pri skúmaní umenia a kultúry
4. denotácia a konotácia
plán denotácie a jeho nadstavby: metajazyk a konotácia; objektový jazyk a metajazyk; konotačná semiotika a jej aplikácie pri skúmaní spoločenských fenoménov
5. text, autor, intertextualita
prechod od statických systémov k textu; charakteristiky textu: otvorenosť, decentrácia, pluralita; spochybnenie inštancie autora; pojem intertextuality a jeho aplikácie; intertextualita v obrazoch
6.diskurz
vymedzenie pojmu diskurzu; vzťah pojmu diskurzu k niektorým semiotickým a lingvistickým pojmom (jazyk, reč); pojem výpovede; performatívne aspekty výpovede; vymedzenie diskurznej formácie a diskurzných praktík; rétorické a komunikačné aspekty diskurzu.
7. moc a jej vzťah k diskurzu a vedeniu
vymedzenie pojmu moci; moc, represia, násilie; charakter mocenských vzťahov; represívna koncepcia moci, jej uplatnenie a kritika jej východísk; produktívne efekty mocenského pôsobenia; moc a diskurz
8. panoptické usporiadanie a jeho funkcie
disciplinárne technológie a ich uplatnenie v priestore; charakteristika panoptického usporiadania priestoru; panoptická moc a jej prejavy v spoločnosti; účinky panoptického usporiadania na formovanie indivíduí; pojem elektronického panoptika
9. sieť, rizom a deteritorializácia
základné štruktúry dialogických médií: kruh a sieť; charakteristiky sieťových usporiadaní, zmiznutie protikladu centrum-periféria; model rizomu a jeho aplikácie; nové chápanie vzťahu k miestu a teritóriu; deteritorializácia v komunikačných sieťach, teleprítomnosť
10. Komunikácia, jej modely a kultúrne formy.
Pojem komunikácie a jeho vývin; Jakobsonov model komunikácie; pragmatický prístup ku komunikácii; škola Nová komunikácie, jej model komunikácie; Flusserova komunikológia.
11. digitálna telekomunikácia, kolektívna inteligencia a mestský priestor
prejavy telekomunikačných procesov v usporiadaní mestského priestoru; prenikanie kyberpriestoru a architektúry; virtuálny priestor ako doplnok fyzického priestoru; vízie novej spoločnosti, e-topia; pojem kolektívnej inteligencie.
12. Sociální konstruktivizmus, jeho východiska a metoda
Konstruktivistické chápání sociálních a kulturních jevů. Konstruktivizmus v teorii komunikace.

Sociální komunikace a teorie systémů

1. Kontingence
2. Autopoiesis a reference
3. Temporalizace sociálních systémů
4. Selekce
5. Diference, systém a prostředí
6. Luhmannovo pojetí komunikace v systémové teorii
7. Komplexita a redukce komplexity

Poststrukturalismus a politika komunikace

1. Jean-François Lyotard. Vztah postmoderny k moderně. Etika sporu: pře a rozepře. Kritika Habermase.
Lyotard, J.-F.: O postmodernismu. Filosofický ústav AV ČR, Praha, 1993.
Lyotard, J.-F.: Rozepře. Filosofia, Praha, 1998.
2. Jean-François Lyotard. Alterita a imaginace. Vznešené v moderní a postmoderní estetice. Kritika Kanta.
Lyotard, J.-F.: Návrat a jiné eseje. Herrmann a synové, Praha, 2002.
Lyotard, J.-F.: Putování a jiné eseje. Herrmann a synové, Praha, 2001.
3. Michel Foucault. Archeologie a historie. Výpověď, diskurs, archiv. Archeologie a genealogie. Vliv Nietzscheho.
Foucault, M.: Archeologie vědení. Herrmann a synové, Praha, 2002.
Foucault, M.: Rád diskurzu. Agora, Bratislava, 2006.

4. Michel Foucault. Vztah slov a věcí v dějinách. Épistémé. Vznik moderních institucí a humanitních věd. Kritika Kanta. Vliv Canguilhema.
Foucault, M.: Slová a veci. Kalligram, Bratislava, 2000.
Foucault, M.: Zrození kliniky. Pavel Mervart 2010.
5. Umberto Eco. Otevřené dílo. Intertextualita. Role čtenáře. Meze interpretace. Kritika strukturalismu, pragmatismu a dekonstrukce.
Eco, U.: Lector in Fabula. Academia, Praha 2010.
Eco, U.: Meze interpretace. Karolinum, Praha, 2004.
6. Umberto Eco. Nadinterpretace. Encyklopedie. Vjemový soud a smluvní realismus. Vliv a kritika Peirce.
Eco, U.: Interpretácia a nadinterpretácia. Archa, Bratislava 1995.
Eco, U.: Kant a ptakopysk. Argo, Praha 2011.
7. Jacques Derrida. Dekonstrukce. Aporie zákona a spravedlnosti. Text a stopa. Odložený význam. Diseminace. Četba Platona.
Derrida, J., Síla zákona. Oikoymenh, Praha 2002.
Derrida, J., Násilí a metafyzika, Filosofia, Praha, 2002.
8. Jacques Derrida. Gramatologie. Logocentrismus a fonocentrismus. Suplement. Četba Rousseaua a Lévi-Strausse.
Derrida, J., Texty k dekonstrukci. Archa, Bratislava, 1993.
Derrida, J., Gramatológia. Archa, Bratislava, 1999.

9. Gilles Deleuze. Vztah filosofie a filmu. Obraz-pohyb, obraz-čas. Klasifikace obrazů a montáž. Vliv Bergsona.
Deleuze, G., Obraz-pohyb. Film I. Národní filmový archiv, Praha, 2000.
Deleuze, G., Obraz-čas. Film II. Národní filmový archiv, Praha, 2006.
10. Gilles Deleuze. Filosofie jako tvorba pojmů. Stávání a imanence. Kritika psychoanalýzy.
Deleuze, G., Guattari, F., Kapitalismus a Schizofrenie 2. Tisíc plošin, Hermann a synové, Praha, 2010.
Deleuze, G., Guattari, F., Co je filosofie?. Oikoymenh, Praha, 2001.